

Young Adult: influențe asupra apariției genului în România

Ana-Maria BERSAN
Universitatea Lucian Blaga din Sibiu
anamaria.bersan@ulbsibiu.ro

Abstract: Over the past 20 years or more, the reading audience among teenagers and young adults in Romania has known different trends, and the apparition of the young adult genre in our country has been brought into the attention of publishing houses and critics. Young adult literature, as its name suggests, is targeted for a young audience with the age between 15 and 24 (as UNESCO defines *youth*), and it is a separate category from children's literature. Young adult novels first came into existence in the US in the middle of the 20th century and the genre has been a top selling category. Thus, the genre is analyzed by the American critics ever since. Moreover, some of the contributing factors to the success of young adult novels are the creation of literary awards aimed at young adult authors (for example the Michael L. Pritz award meant for the best young adult novel judged on literary merit since 2000) or the successful film adaptations. There are many subgenres of young adult in English literature, the most popular being fantasy, romance, realistic fiction, or dystopias. Along with the translation of young adult novels, such as *Harry Potter*, *The Hunger Games* or *Twilight* phenomenon, the young adult genre is treated as a different genre by some of the publishing houses in Romania. We consider that translating young adult literature as seen in the American literature critic has shaped the apparition of the genre in our literature. The precursors of the autochthon young adult genre could be considered *Cireșarii* by Constantin Chiriță, or *Toate pânzele sus* by Radu Tudoran, but since the apparition of these adventure books, the young adult genre has come a long way: *punklit*, *chicklit* or *fantasy* are popular subgenres for our national young adult audience. For instance, Romanian writers such as Cristina Nemerovschi or Irina Binder became very popular among its targeted audience.

Keywords: *Young adult literature, influences, translations, young adult genre in Romania, popular subgenres.*

Young Adult: de la gen la public țintă

Pornind de la Schaeffer, care considera că problematica genurilor literare implică un ansamblu de relații genealogice între texte, de reguli explicite și de norme implicite combinate în proporții diverse și variabile, Antoine Compagnon vede triada modernă a genurilor literare o calchiere a celei clasice, ce se rezumă la trei mari componente: romanul, poezia și teatrul. Făcând referire la Aristotel și Platon, tot acesta afirmă că „în sensul actual, teoria literaturii, deși se reclamă de la retorică și de la poetică, și revalorizează tradițiile lor antice și clasice, nu e în principiu normativă” (Compagnon 2007: 17). Așadar, în teoria literară modernă componenta normativă a unui gen literar

nu mai este atât de strictă, genul fiind „o generalitate, medierea cea mai evidentă dintre opera individuală și literatură” (Compagnon 2007: 26). Aplicând aceste idei genului studiat, putem afirma că *young adult* este în același timp un gen în sine, prin intenția autorului, dar și un subgen, plecând de la normele derivate din proză/roman și de la convențiile pe care le poate recunoaște cititorul pentru înțelegerea textului:

Genul, în calitate de cod literar, ansamblu de norme, de reguli ale jocului, informează cititorul despre modul în care va trebui să abordeze textul, și îi asigură astfel înțelegerea. (Compagnon 2007: 187)

Și mai mult, dacă Fowler considera că „despre originea genurilor nu știm nimic”, genurile fiind la fel de vechi pe cât sunt comunitățile umane (Fowler 1997), se poate afirma faptul că genul *young adult* apare și în literatura română ca un simptom al schimbării și al alinierii societății românești la literatura occidentală cel puțin.

Literatura contemporană *Young Adult* este un gen relativ nou pentru spațiul românesc, asemănându-se cu *literatura pentru copii și tineret*. Totuși, diferă de aceasta prin faptul că genul *young adult* ar trebui să facă prea multe concesii privind calitățile sale artistice pentru a avea succes la o anumită categorie de consumatori de literatură. În mod tradițional, literatura pentru copii și tineret este acel segment care se adresează copiilor, de la preșcolari la elevi din clasele de liceu, într-un corpus de texte regăsite de obicei în programa școlară.

Prin aceasta se ajunge la canonizarea anumitor scriitori, respectiv o impunere forțată, o literatură ce se servește gata digerată tinerilor. În mod obișnuit, canonul literar se definește prin propriul lui conținut, printr-un anumit „gen” de literatură de valoare recunoscută, selectată în urma unei judecăți riguroase. Canonul are și un set de reguli estetice care evaluează opera. Așadar, canonul actual este „instituționalizat prin educație” (Fowler 1997: 214) fapt ce, în accepțiunea lui Fowler, este un dezavantaj, pentru că un adevărat canon rămâne practic inaccesibil din mai multe cauze, cum ar fi lipsa unei critici vaste pe acest subiect. Dintre factorii care determină canonul, genul pare a fi cel mai decisiv. Fowler consideră că unele genuri sunt privite *prima facie* mai canonice decât altele (Fowler 1997: 216), dar că operele trebuie analizate individual în funcție de tendința lor de a atinge genul pur.

Canonicizarea unor scriitori români este rezultatul citirii și recitirii unor „mari clasici” ai literaturii române. Acest proces poate dăuna diversității culturale și alinierii la o literatură mondială căci, chiar dacă valoarea unor scriitori precum Slavici sau Creangă este oficial recunoscută din generație în generație, ei sunt oarecum impuși cititorului tânăr. Matei Călinescu subliniază faptul că este necesară o cunoaștere comunitară și un anumit grad de omogenitate culturală pentru a putea defini și articula creația literară însăși. Dar „să nu uităm însă că, la rândul lor, clasicii sunt și ei impuși cititorilor îndărătnici sau imaturi de către școală, ca să nu mai vorbim de alte tipuri de impuneri, mai puțin evidente, denunțate de diferitele teorii monden-stângiste ale conspirației, în ceea ce privește constituirea canonului” (Călinescu 2007). Cu alte cuvinte, genul *young adult* nu se supune (încă) canonizării pentru că îi

lipsește acea impunere, dar, în același timp, îi lipsește și o teoretizare serioasă din partea criticii literare.

Literatura pentru tineret sau adolescenți, implicit genul *young adult*, este o noțiune tratată îndeosebi de critica literară americană. Ideea s-a conturat pentru prima dată în Statele Unite, în anii 1960. Alice Trupe explică apariția genului în cartea sa *A Thematic Guide to Young Adult Literature* (Trupe 2006). Un roman publicat de o adolescentă a atras atenția teoreticienilor americani cu privire la această categorie de ficțiune. S.E.Hinton a scris în anul 1967 romanul *The Outsiders* ca o revoltă împotriva cărților recomandate tinerilor din acea perioadă. Ea și-a dorit o carte care să trateze subiecte de interes și de actualitate pentru ea și generația ei, cu personaje puternice, dar și vulnerabile, din medii defavorizate sau cu griji financiare, cu probleme emoționale sau sociale. O carte care să te țină în suspans. Cu alte cuvinte, cititorul tânăr nu este implicit și un cititor naiv. Acesta este și motivul pentru care multe cărți scrise în perioada postbelică în spațiul românesc nu mai sunt receptate astăzi de tinerii cititori. De exemplu, *Cireșarii*, de Constantin Chiriță, apărute între 1956 și 1963, nu mai sunt atât de agreate din cauza propagandei voalate care se transmitea prin intermediul lor. Elevul-model, pedepsele pentru absenți, colaborarea cu autoritățile, aprecierea politicului sub regim autoritar sunt idei pe care tânărul de astăzi nu le mai acceptă.

Potrivit criticului literar Nasrullah Mambrol (2019), primii care au speculat acest gen literar au fost editorii. Editurile americane au fost și printre primele care au stabilit câteva dintre caracteristicile genului. În primul rând, protagoniștii trebuie să fie tineri, să existe narațiunea la persoana I pentru a reda un punct de vedere subiectiv. Subiectul ar trebui să trateze dileme adolescentine precum trebuie să respecti așteptările familiei sau să îți urmezi visul? Te poți încadra în clișeele liceale sau poți fi adolescentul rebel? Chiar dacă apar probleme precum certurile în familie sau dezamăgiri amoroase, ele trebuie să se încheie cu un *happy end*.

În linii mari, genul *young adult* se adresează cititorului tânăr, aflat în jurul adolescenței și se configurează mai mult ca un model de lectură, decât unul de încadrare în anumite coordonate teoretice, specifice. În ceea ce privește diversitatea tematică, nu se poate coborî prea mult limita de jos a categoriei de vârstă, căci nu pare potrivită pentru un „adult tânăr” să digere teme referitoare la sex, droguri sau rebeliune. În acest sens, genul *young adult* se adresează adolescenților peste 14-15 ani.

Genul *young adult* se configurează așadar ca un gen cu rezonanțe diferite față de literatura pentru copii în primul rând prin publicul căreia i se adresează. Totuși, unii teoreticieni americani plasează grupa de vârstă între 12 și 18 ani pentru acest gen, însă expertul american în genul *young adult*, Michael Cart, consideră că vârsta potrivită pentru o astfel de încadrare ar fi undeva între 12 și 25 de ani. Mai sus de această limită nu se poate merge, iar Cart își bazează argumentarea pe unele studii care arată că creierul se maturizează în jurul vârstei de 25 de ani. (Cart 2010: 119). În ceea ce privește limita de jos, la 12 ani nu se poate asocia niciun adjectiv lângă *adult*, fie el și *young* sau *very young*. Astfel, literatura *young adult* se poate concepe ca un corpus de texte și lucrări adresate tinerilor cu vârste cuprinse între 14 și 25 de ani, care sunt scrise din

perspectiva unui tânăr și, de ce nu, incluse în categoria de vânzări a editurilor pentru acest grup țintă.

Pentru a stabili caracteristicile genului *young adult* recurgem tot la critica americană, cea care a luat foarte în serios acest gen în ultimii ani. Nilsen și Donelson (2001: 20-36) consideră genul *young adult* ca un termen ce comportă în sine mai multe noțiuni, precum cărți pentru adolescenți, “teen fiction” sau literatură pentru copii. Referindu-se la tematica narațiunilor americane, cei doi teoreticieni rezumă caracteristicile genului la șapte trăsături principale. Prima dintre acestea presupune relatarea din perspectiva unui tânăr, ca mod de a capta atenția cititorului care se poate identifica cu personajul. Asta nu înseamnă neapărat o narațiune la persoana I, ci și un narator omniscient care să transmită o perspectivă narativă a tânărului. O a doua caracteristică este aceea că scriitorul *young adult* oferă personajului o oarecare libertate, o putere de decizie departe de autoritatea parentală. Alte caracteristici presupun o varietate de teme și tehnici narative, de la bildungsroman la fantasy, science-fiction, aventură, problema sexualității sau romane istorice.

Young Adult: de la literatură populară la festivaluri și ecranizări

Pentru a defini literatura populară sau literatura pentru mase, vom recurge la viziunea Christinei Berberich care, în introducerea lucrării *The Bloomsbury Introduction to Popular Fiction* (2015), pune oarecum în opoziție literatura populară cu literatura propriu-zisă. În acest sens, autoarea explică faptul că termenul de literatură populară, *popular fiction*, comportă în sine însăși definiția: e o literatură populară, care este citită și, mai ales, plăcută de o mare masă de oameni. Totuși, se atrage atenția asupra faptului că termenul „popular” poate conține mai multe sensuri diferite sau chiar opuse (Berberich 2015: 3). În niciun caz, nu trebuie confundată în sensul românesc, scolastic al termenului: adică acea literatură folclorică al cărei autor este necunoscut.

Pe de o parte, popular, în sensul de „care aparține poporului”, înseamnă plăcut de multă lume, așadar nu neapărat o literatură de o mare valoare estetică. Pe de altă parte, *popular fiction* este rezultatul unei „imense industrii a divertismentului”, care fac acest „popular” să însemne „la modă”, în consecință ce este astăzi popular, mâine poate să nu mai fie. De asemenea, ce este popular într-o anumită cultură, cea americană de exemplu, poate să nu fie în alta. Narațiunile despre viața de liceu americană nu se pliază, de exemplu, pe realitatea românească. Fiind o literatură care se transformă odată cu perioada pe care o transcende, literatura populară este un barometru al imaginației contemporane. Astfel, Berberich subliniază ideea că există o diferențiere între „Literatură”, definită ca “a small cluster of acknowledgement, high-brow, canonical writing enjoyed by a highly educated minority” (Berberich 2015: 4) și „literatură” ca o sumă de texte narative adresate unei mase de cititori neancorați în critica literară și cu un simț estetic mai puțin dezvoltat. Oricum ar fi, literatura populară este o oglindă a societății în care trăim, reprezentată, fie că vrem sau nu să credem, de marea masă și nu de o nișă educată în a citi „Literatură”. Totuși, literatura populară se poate situa undeva la granița între cele două „literaturi”, după cum le numește Berberich.

De asemenea, Berberich atrage atenția și asupra influenței mass-media și a ecranizărilor unor cărți în ceea ce privește succesul la publicul larg al anumitor cărți. După succesul ecranizării unui roman, unii autori capătă distincția de „autori de best-seller-uri”, ceea ce nu este neapărat o garanție a calității estetice a operei.

Dincolo de orice valoare estetică, literatura *young adult* este mai întâi un segment de piață targetat de edituri pentru această categorie de cititor/cumpărător/consumator de literatură. Și mai mult, acest gen a cunoscut o dezvoltare mai ales la trecerea în noul mileniu, având în vedere numărul crescut al adolescenților din acea perioadă în Statele Unite. Creșterea demografică a determinat editurile și librăriile să investească mai mulți bani în ficțiunea *young adult*. Un prim pas a fost delimitarea în librării a romanelor *young adult* de cele pentru copii, ceea ce a făcut ca genul literar în cauză să își câștige un loc respectabil în ochii adulților. (Campbell 2010: 34-35).

Un alt factor care a contribuit la popularizarea literaturii *young adult* în Statele Unite a fost acordarea unor premii literare pentru scriitorii care se adresează acestei nișe. Unul dintre cele mai prestigioase astfel de premii este Michael L. Pritz Award, acordat pentru prima oară în anul 2000 de către American Public Library celui mai bun roman *Young Adult* din prisma valorii sale literare sau National Book Award for Young People's Literature (ibidem 35). De asemenea, mulți autori consacrați și cunoscuți în Statele Unite, precum Alice Hoffman (*Green Angel*) sau Isabel Allende (*Maya's Notebook*), au început să se orienteze către publicul tânăr.

În România, genul a început să fie cunoscut după eforturile de popularizare ale unor librării sau edituri, prin traduceri și evenimente dedicate *young adult*. De exemplu, Grupul Editorial Art se adresează tinerilor prin seria de publicații *Young Art*, propunând publicului „14+” romane *young adult*, majoritatea traduse din literatura americană, cărți ale unor autori precum Katherine Arden, Rachel Hartman, Rick Riordan sau J.K.Rowling, și mai puțin autori români, precum Adina Popescu sau Alex Moldovan.

În anul 2020, încercând să depășească bariera impusă de lock-down, librăria Cărturești lansează prima ediție a festivalului online de „literatură *young adult*, idei și muzică”¹ unde propune publicului tânăr întâlniri cu autori americani, precum Anna Todd, John Green sau Rory Power, ale căror best-selleruri au fost traduse și în limba română. În edițiile următoare sunt invitați și autori români, însă Festivalul YA rămâne un mijloc de popularizare a literaturii pentru și printre tineri, fiind în mod evident și o strategie de marketing.

Literatura *young adult* în România

Chiar dacă în literatura americană și britanică genul *young adult* este deja consacrat, termenul este relativ nou în spațiul autohton. După cum am văzut anterior, acest gen literar a apărut mai întâi în literatura americană, unde

¹ Festivalul ajuns la cea de-a treia ediție în acest an popularizează de asemenea și ecranizările de succes ale unor cărți *young adult*, mai ales din străinătate, dar succesul la consumatorul de film nu este de neglijat în ceea ce privește genul *young adult* având în vedere că, de cele mai multe ori, tinerii află astfel și despre carte.

cărțile dedicate adolescenților și tinerilor au un foarte mare succes de piață. Fiind o categorie de sine stătătoare, a început să fie studiată și cu instrumente academice, chiar dacă nu s-a ajuns încă la o schemă argumentativă general valabilă pentru încadrarea ei. Literatura *young adult* propune cititorilor romane care îmbină mai multe genuri, de la fantasy la științifico-fantastic sau romane de dragoste. Vârf de lance în acest sens au fost romane precum seria *Amurg* sau *Urzeala tronurilor*, dar și *Harry Potter*, opere cu un uriaș impact în rândul tinerilor, iar traducerile acestor romane în limba română au creat nu doar un nou val de cititori, dar au influențat și scriitorii să abordeze acest segment literar, pentru că cititul devenise din nou *cool*.

În Europa, cu precădere în Franța, se vehiculează conceptul de *New adult literature*, un gen literar care în opinia unora este doar o strategie de marketing a editurilor pentru a promova și a vinde anumite cărți destinate grupei de vârstă 18-25 de ani. În mod evident, el abordează subiecte la modă, care se vând, a căror valoare poate nu va mai fi recunoscută în timp: sex, școală, prieteni, alcool și orice micro-univers fantastic în care adolescentul poate evada.

În spațiul românesc, literatura pentru adolescenți și tineret a cunoscut numeroase transformări, în funcție de contextul economic, social și politic al vremurilor. În principal, s-a păstrat o trăsătură comună: protagonistul are vârsta cititorului căruia îi este adresată lectura. Apoi, acțiunea este simplă, lineară, de preferință relatată la persoana întâi, iar lungimea textului nu depășește 250-300 de pagini. Desigur, o asemenea schematizare este uneori în detrimentul criteriilor estetice, iar autorii nu se pot mula întotdeauna pe un asemenea șablon. În același timp, merită interogată și premisa dacă un roman cu protagonist adolescent este adresat unui cititor adolescent. Aici se impune problema valorilor transmise și a cheii de lectură percepute de către cititorul tânăr.

În perioada precomunistă, romane precum *La Medeleni* (1925-1927) sau *Elevul Dima dintr-a șaptea* (1946) au fost receptate de către adolescenți timp de mai multe generații, și încă figurează în programele școlare, fiind în același timp apreciate de critică. Alături de *Corigent la limba română* (1929) al lui Ion Minulescu sau *Cișmigiu & Comp.* (1942) de Grigore Băjenaru, aceste romane par a reprezenta o categorie de tip "oldies, but goldies", în care, chiar dacă adolescentul nu mai regăsește contextul actual, el trăiește intensitatea unor vremuri în care cultura românească se dezvoltă la unison cu cea europeană. Pe lângă aceste romane care au luat forma memoriilor, sunt și romane obiective care atrag prin protagoniștii tineri, precum *Cartea nunții*, a lui G. Călinescu, *Cartea lui Mirel*, de A. Holban sau *Adolescenții de la Brașov*, de Pericle Martinescu, publicată în 1936.

Odată cu instaurarea regimului comunist, evoluția culturală a fost întreruptă prin imixtiunea politicului în artă. Acesta este și motivul pentru care multe cărți scrise în perioada postbelică nu mai sunt receptate astăzi de tinerii cititori. Mult cititele volume *Cireșarii*, de Constantin Chiriță, apărute între 1956 și 1963, nu mai sunt atât de agreate astăzi din cauza propagandei voalate care se transmitea prin intermediul lor, dar și din cauza lungimii textului, care pare să facă tânărul cititor al epocii vitezei să își piardă răbdarea. Totuși, *Toate pânzele sus!*, apărut în 1954, depășește politicul prin respectarea tiparului unui roman de aventuri. Datorită acestui fapt, el este citit și astăzi, fiind inclus în colecțiile

pentru copii și tineret ale anumitor edituri, precum și în bibliografia școlară. În această perioadă, literatura (și arta în general) intră într-o adevărată criză, din toate punctele de vedere: al formei artistice, al instituției sociale și al limbajului. Proza pentru tineret devine prea politizată, prea ancorată în socialul vremii, înlăturând criteriul estetic în favoarea propagandei.

După 1964 ar fi de menționat, printre altele, romanele *Succes* de Letiția Papu și *Planetă de adolescent* de Iuliu Rațiu, scrise într-o perioadă în care liberalizarea artistică a fost posibilă, în mod ironic, tot din rațiuni propagandiste. Este o perioadă în care temele abordate se schimbă, problema moralității fiind deseori abordată din unghi dilematic, ceea ce face ca aceste romane să capete valențele unei critici sociale. Răsturnarea de situație intervine după publicarea faimoaselor teze din 1971, când literatura devine (și mai mult) angajată politic. Valorile transmise, libertatea, dreptatea, simțul estetic, sunt orientate pedagogic și mai ales ideologic, scriitorii fiind îndemnați să se replieze pe fondul de creație autohton. Romane scrise atunci, precum *O fată imposibilă* de Felicia Marinca, nu mai pot fi propuse cititorului tânăr de azi: sunt neverosimile, false, cu o evoluție a personajului prestabilită de romanul aservit și un tipar aplicabil doar membrului de partid. Romanele lui George Șovu, *Declarație de dragoste* (1978) sau *Liceenii* (1991), s-au bucurat de un real succes poate și datorită faptului că au fost ecranizate, prin urmare mai sunt citite și astăzi.

După anii 2000, putem vorbi cu adevărat de literatura *young adult*, apariția acestui gen fiind considerată un simptom al conectării literaturii române la *World Literature*, în sensul globalizării artei. Subiectele abordate în literatura *young adult* par a se sincroniza cu romane de succes internaționale. Odată schimbat contextul cultural-politic, valorile regăsite și subiectele abordate recuperează temele realiste într-un spațiu ficțional autohton. Romanele care ar putea fi încadrate în categoria *young adult* sunt în general cele care au ca protagoniști adolescenți, unele fiind scrise sub formă de jurnal, memorii, fapt ce le face mai ușor de receptat de către tineri.

De exemplu, în anul 2000 Ovidiu Verdeș publică romanul *Muzici și faze*, cu un subiect construit din perspectiva adolescentului din anii '70, care e bucuros că bea Pepsi și face rost de țigări Kent. Personajul principal, Tinuț, iubește pe ascuns, visează concerte rock și ia totul la mișto. Un alt roman cu priză la adolescenți este *Cum mi-am petrecut vacanța de vară*, al lui T.O. Bobe. Apărut în 2004, romanul face o radiografie a realității românești prin surprinderea evoluției clasei de mijloc: o familie care își construiește o casă. Întregul subiect este construit în jurul acestui șantier pe care au loc o serie de aventuri văzute prin ochii unui copil de 10 ani, Luca. Valorile transmise țin de materialitate și succes în plan social, în care copiii își doresc să meargă la „mol”, să bea Fanta, se uită la MTV, pe scurt, tot ce e mai „cool” pentru un adolescent. În același an publică și Ionuț Chiva romanul 69, scris în aceeași linie cu romanul lui Sallinger, având ca personaje adolescenți dezgustați de cotidian, dar pe care îl explorează curioși și neobosiți. Cu o tehnică narativă inedită este conceput și romanul *Băiuteii*, scris de frații Filip și Matei Florian, ca un tandem de voci narrative alternate ce povestesc copilăria de dinainte de Revoluție, în cartierul Drumul Taberei din București. Deși romanul este scris din punctul de

vedere al unor frați de vârste diferite, cartea pare fi adresată și adultului ușor nostalgic ce rememorează perioada grea a comunismului, îndulcită de jocurile și aventurile din cartier.

Un real succes editorial au cunoscut și romanele Irinei Binder. De exemplu, romanul *Fluturi*, apărut în 2013 la Editura For You, este unul dintre cele mai bine vândute titluri romance, fiind reprezentativ pentru genul Young Adult, criticii americani folosind încă din anii 2000 termenul de *chicklit* pentru literatura romance adresată femeilor tinere.

Și mai ancorată în spațiul ficțional autohton pare a fi acțiunea din romanul *Vicky, nu Victoria* (2015) al tinerei scriitoare Cristina Nemerovschi. Personajul principal pare a fi o altă Lolita, de data aceasta românească, dar după model american. Vrea să i se spună Vicky, să cucerească băieți, deși are doar 13 ani. Chiar dacă are ca protagonist un personaj adolescent, romanul nu ar fi potrivit includerii în bibliografia școlară, cu atât mai mult cu cât fratele Victoriei a dat foc școlii. În general, romanele scrise de Cristina Nemerovschi și publicate la editura Herg Bennet² se adresează segmentului *young adult: Răzvrățiții* sau *Sânge satanic* sunt romane punklit ce au priză la publicul tânăr.

Influențele traducerilor unor best seller-uri precum *The Hunger Games* (*Jocurile foamei*) sau cărțile din seria *Amurg*, se regăsesc în apariția genului fantasy pentru această categorie de cititori la noi, mai ales că în cazul acestui subgen nu a existat un background concret în istoria literaturii române, precursori ar fi poate prezele fantastice ale lui Gala Galaction sau Mircea Eliade, însă nu se încadrează în tiparul genului *young adult*. De menționat sunt romane precum *Porțile iadului*, de Olga Menai, sau seria *Demonii* de Laura Nureldin, aflată acum la al patrulea volum, care spune povestea unei tinere vrăjitoare inițiată de către un demon care și-a dedicat viața protejării personajului principal.

Concluzii

În România există un istoric al literaturii pentru tineret, însă proza *young adult* publicată după anii 2000 nu pare să calchieze operele canonice adresate publicului tânăr, ci să se alinieze la curente literare internaționale, fie ele din categoria literaturii populare sau pentru mase. Și mai mult, traducerile operelor de succes internațional (*Harry Potter*, *Amurg*, *Jurnalul lui Bridget Jones* etc.) au resuscitat literatura pentru tineret ducând la apariția genului *young adult* în spațiul românesc. Astfel, mizând pe succesul la public al operelor scrise pentru publicul tânăr la nivel internațional, editurile românești au început să creeze nișe separate pentru acest gen, stabilindu-și un public țintă: tinerii cu vârsta cuprinsă

² Într-un interviu acordat pentru „Ziarul Financiar” în 2016 (<https://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/alexandru-voicescu-am-fost-obligati-sa-fim-o-editura-de-gherila-de-stelian-turlea-14974275>, accesat web în 25.05.2022), fondatorul editurii Herg Benet, Alexandru Voicescu, afirmă că „Publicul cumpărător de carte în România este foarte redus raportat la țările occidentale, estimez că sunt maximum 30000 de cititori activi la noi, deci undeva sub 2% din populație, pe care se bat cele 4000 de edituri înregistrate la Biblioteca Națională. Iar fiecare cumpără cam cinci cărți pe an, deci ai cinci șanse să îl convingi să cumpere cartea editată de tine.” Așadar, specularea unei nișe care are succes la public este salutară.

între 14 și 25 de ani. Rămâne de văzut dacă genul se va eroda cu timpul sau va duce la apariția unor titluri demne de încadrat în „Marea Literatură”.

BIBLIOGRAFIE

- Alsup 2010: Janet Alsup, *Young adult literature and adolescent identity across cultures and classrooms: contexts for the literary lives of teens*, London, Routledge.
- Berberich 2015: Cristine Berberich (Coord.), *The Bloomsbury Introduction to Popular Fiction*, London, Bloomsbury.
- Booth 1976: Wayne C. Booth, *Retorica romanului*, București, Editura Univers.
- Campbell 2010: Patricia Campbell, *Campbell's scoop: Reflections on young adult literature*. Lanham, Scarecrow Press, disponibil online: https://books.google.ro/books?id=TvHHOXZNiBsC&printsec=frontcover&hl=ro&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false, consultat în 1.05.2022.
- Cart 2010: Michael Cart, *Young adult literature: from romance to realism*, Chicago, ALA.
- Călinescu 2003: G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Editura Semne.
- Duff 2014: David Duff, *Modern Genre Theory*, NY, Routledge.
- Gross 2010: Melissa Gross, *HIV/AIDS in Young Adult Novels: An Annotated Bibliography*, Toronto, The scarecrow Press.
- Iovănel 2021: M. Iovănel, *Istoria literaturii române contemporane*, București, Polirom.
- Lintvelt 1994: Jaap Lintvelt, *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă*, București, Editura Univers.
- Nilsen 2007: Don L.F. Nilsen, *Names and Naming in Young Adult Literature*, Maryland, Scarecrow Press.
- Mackey 2011: Margaret Mackey, *Narrative pleasures in young adult novels, films and video games*, New York, Palgrave Macmilan.
- Mambrol 2019: Nasrullah Mambrol, “Young Adult Fiction Works and Writers!”, în revista “Literariness”, disponibil online: <https://literariness.org/2019/03/23/young-adult-fiction-works-and-writers/>, consultat în 10.10.2021.
- Pârv 2012: Ancuța Pârv, *Romanul Young Adult – o formă a romanului popular*, teză de doctorat, Babeș-Bolyai, Cluj- Napoca.
- Pamfil 2016: Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Editura Art.
- Rațiu 2003: I. Rațiu *O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți*, București, Editura Biblioteca Bucureștilor.
- Reid 1998: Suzanne Elisabeth Reid, *Presenting Young Adult Science Fiction*, New York, Twayne.
- Regan Perkins 2004: Agnes Regan Perkins, *Dictionary of American Young Adult Fiction, 1997-2001: Books of Recognized Merit*, Westport, Greenwood Press.
- Trupe 2006: Alice Trupe, *Thematic guide to young adult literature*, Westport, Greenwood Press.
- Wallerstein 1992: Immanuel Wallerstein, *Sistemul mondial modern*, București, Editura Meridiane.
- <https://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/alexandru-voicescu-am-fost-obligati-sa-fim-o-editura-de-gherila-de-stelian-turlea-14974275>

